



*Fem utmaningar för idrotten
Våldets konsekvenser
Fair-play trofen till Wernersson*

INFOVÅGEN

"Idrotten är kaxig - men bra"

Marita Ulvskog - civilminister

300 ledamöter deltog i Idrottens etik-symposium

Idrottens etiksymposium blev verkligen den manifestation som arran-gerande RF och SISU hade hoppats. Drygt 300 deltagare, ett tvärsnitt från idrottens alla organisationsnivåer, samlades till tvådagars debatt och erfarenhetsutbyte i Stockholm.

Engagemanget var stort. Från de yngsta, t.e.x 17-åriga **Lina Ekegård**, fotbollsspelare från Åsele IK, till **Arne Ljungqvist**, ordförande i Riks-idrottsstyrelsen.

*- I ett samhälle där det är glest mellan hjältarna har idrotten en viktig roll. Här finns duktiga ledare och bra förebilder att se upp till. Detta sa **Marita Ulvskog** i sitt inledningstal vid symposiet.*

Barn och vuxna tar djupa intryck av vad som händer inom idrotten. Eftersom idrotten påverkar attityder har idrotten en viktig roll i samhället.

Därför är det ytterst viktigt att idrotten tar sitt ansvar och verkligen visar att man står för de högtidliga och nästan lite kaxiga orden som - rent spel, jämställdhet, demokrati.

Glädjen att vara medlem i ett lag, få kompisar - kanske för livet. Både lusten att delta, ha roligt, att använda sin kropp. Lära ett socialt regelsystem. Genom sin förening kan man lära mycket om livet och samhället. Men allt är inte frid och fröjd. Idrotten måste ställa sig några obehagliga frågor för att leva upp till den höga moral och etik som genomsyrar idrottens verksamhetsidé.

Marita Ulvskog varnade för idrottens

tre "P". Prestation, piller och pengar. Kring dessa tre "P" ligger idrottens stora utmaningar.

Så här sa Marita Ulvskog:

- Idrotten måste ta sitt ansvar när småknattar slås ut, eftersom det är tvärt emot idrottens idé. Alla måste få vara med, ingen skall hållas utanför. Alla kan ha uppgifter och ta ansvar i en idrottsklubb oavsett bakgrund. Toppidrotten vore ingenting utan bredden, ur bredden hämtas toppen.

- Det är inte bra när människor som gillar idrott inte längre kan tro på resultaten på grund av dopingmisstankar. Idrotten tar skada om det upplevs att allt går att köpa för pengar.

Slutligen fick idrottens etiketsatsning - Starta vågen en uppmuntrande dunk i ryggen av Marita Ulvskog:

- Jag tror att idrottsrörelsen har stora möjligheter att lyckas få till ett genombrott i kampen mot våld och rasism. Verkligen visa att idrott är detsamma som rent spel på alla plan.

INFOVÅGEN

Infovågen utges av Starta Vågen - Idrottens etiketsatsning, som är ett gemensamt RF och SISU projekt.

Ansvarig utgivare Lars Röhne

Redaktion Sten Feldreich och Åsa Wallin

Layout Jan Lindén

Nödvändig träff

Idrottens högste förtroendevalde, RF-ordföranden **Arne Ljungqvist** var mycket glad åt gensvaret som inbjudan till etiksymposiet fått.

- *Det är när många engagerade idrottsledare från olika nivåer och åldrar träffas, som mycket av den så kallade "levande idrotten" får form och innehåll.*

Som folkrörelse behöver vi sådana träffar. Samlas och tala igenom hur vi vill ha vår idrott och resonera kring idrottens problem och ideologi.

- *Det finns ett ansvar hos idrotten att vara med och påverka samhällsutvecklingen positivt. Idrotten har alltid kännetecknats av hög moral och rent spel. Vi måste säga stopp och belägg när vi hamnar i gränslandet. Vare sig det gäller oacceptabel ekonomisk fifflighet från föreningarnas sida eller användandet av prestationshöjande medel.*

- *Ibland är det gränsdragningar som måste göras. Det förutsätter att det finns idrottsetiska regler att falla tillbaka på och att vi har klara normer för vad som är etiskt acceptabelt.*

- *I idrottens idéprogram "Idrotten vill" som antogs vid Riksidrottsmötet i Umeå 1995, finns våra riktlinjer.*

Fem utmaningar för idrotten

Thomas Eklund, sekreterare i styrgruppen för Starta Vågen satsningen tog fasta på fem viktiga utmaningar för idrotten att ta vara på:

- Ta ansvar för idrotten som fenomen och ta ansvar för vad idrotten leder till.
- Se till att ord blir till handling och att handling blir till ord i en verksamhet byggd på regler, laganda/klubbkänsla och ett eget ställningstagande.
- Utveckla verksamheten utifrån barn, ungdomar och vuxnas behov.
- Med stor integritet hantera det "yttre" och "inre" krafter som påverkar idrotten på alla nivåer.
- Ha insikt om att det är i föreningen på den lokala nivån som den

framtida idrotten kommer att formas och utvecklas.

Fotboll en skola för livet

Skådespelaren **Roland Jansson**, 57 och folkkär göteborgare och pjäsförfattare, gav sin syn på idrotten i ett litet framträdande där han berättade att idrotten och fantasin var två hörnstenar under hans uppväxt.

- *Fotboll var mitt stora intresse och genom fotbollen lärde jag mig oerhört mycket om livet och om mig själv. Sådant som jag haft stor nytta av genom hela livet, inte minst som skådespelare.*

Det verkliga socialarbetarna i samhället idag är de ideella ledarna som ägnar sin fritid åt att vara ledare och tvätta skitiga matchtröjor.

Engagemang av arbetslösa

En information gällande möjligheten att engagera arbetslösa inom ramen för etiksatsningen har framtagits. Vid det seminarium som hölls på detta tema under symposiet framkom följande tips: Det är viktigt att våra kontakter med Länsarbetsnämnden och Arbetsförmedlingen speglas av kvalité, ärlighet och ödmjukhet.

Det är vår uppgift att påvisa idrottens kompetens och positiva grundvärderingar som kan ge arbetslösa följande möjligheter:

- att höja sin personliga kompetens och självkänsla.
- medverka i meningsfyllda aktiviteter som kan användas som språngbräda till kommande arbete.

Ungdomarna tycker

Under etiksymposiet genomförde ett antal inbjudna ungdomar ett kvällspass där man tog del av det nya idéprogrammet "Idrotten vill".

En frågeställning var hur idrotten

skulle kunna utvecklas för att bättre uppfylla de tre i idéprogrammet fastställda kriterierna - prestera mer, ha roligt och må bra.

Här följer en sammanfattning om hur resonemangen fördes:

Prestera mer - utbilda fler ledare, mindre prestationsinriktning - alla skall få vara med, mer jämlikt fördelade resurser

Ha roligt - Lyssna på ungdomarna, mindre prestationsinriktning - alla skall få vara med, uppmuntra, individanpassad träning

Må bra - Gemenskap, Bra ledare, mindre prestationsinriktning - alla skall få vara med

Våldets konsekvenser

Boxaren och fd värstingen **Paolo Roberto** gjorde ett starkt intryck på etiksymposiet. Han berättade att han lyckats bryta sitt destruktiva liv med hjälp av sina föräldrarnas stöd och med idrotten som identitetsskapare. Han kunde vara tuff, bli någon genom idrotten istället för på gatan.

Utan omskrivningar levererade han några skrämmande verklighetsbilder ur dagens samhälle. Men det finns hopp.

- *Idrotten har en enorm samhällsbetydelse för vilsnekomna killar vars föräldrar skiter i dem. En idrottsledare som ställer krav, som har tid att lyssna och som verkligen bryr sig betyder så ofantligt mycket för en sådan kille.*

- *Jag hjälper själv till att ta hand om några sådana grabbar och vet att det inte är lätt. Det viktiga är att man måste engagera sig till hundra procent. Gör man det bara halvhjärtat är det lika bra att låta bli.*

Paolo medverkar även i den film, "Våldets konsekvenser", som Lands-tinget producerat i samarbete med Starta Vågen-satsningen. Sekvenser ur denna film (som är färdig senast den 1 april) visades vid ett av seminarierna under symposiet.

Framtiden ?

Ingen vet med säkerhet något om framtiden, men genom att titta bakåt går det att se åt vilket håll förändringarna går.

Framtidsforskarna **Sofia Kälve-mark** och **Thomas Fürst** kom med många intressanta fakta som på ett drastiskt sätt pekade på hur snabba samhällsförändringar är. Världen "krymper" och människor av idag har helt andra levnadsvillkor än bara för 30 år sedan.

Det ger nya samhällsstrukturer och andra värderingar.

Tilltron till idrotten är mycket stor. I en undersökning bland ungdomar gjorda av Ungdomsbarometern 1993 ställdes följande fråga: Vilka samhällsinstitutioner/grupper tycker du mest och ärligt aktivt engagerar sig för ungdomar i samhället ?

Idrottsrörelsen svarade för hela 55 %. Klart före både institutioner som Fryshuset, "Farsor- Morsor på stan" som fick 35 %, polisen 21 % och lärare och skolan 19 %.

- *Det är ett oerhört högt förtroende och ger ett stort ansvar*, konstaterade Sofia Kälve-mark som avslutade med de tänkvärda orden:

"Det ligger stor skillnad i att invänta framtiden och att gå den till mötes. Går man den tillmötes är man med och formar framtiden."

Tyck och tryck

Under seminariet fick alla deltagare vara med och testa sin egen moral.

Konferensledaren **Thabo Motsieloa** läste upp frågor och deltagarna fick anonymt ange sina svar med hjälp av var sin fjärrkontroll. Blixtnabbt räknade en dator ut hur svaren fördelade sig mellan de olika alternativen.

Det svar som gav mest sorl i salongen var hur frågan om hur du skulle göra om det visade sig att bankomaten gav ut 3.000 kronor men kvittot bara visade på 2.000 kronor. 60 % svarade att de kunde tänka sig att behålla pengarna.

- *Då skämdes man och undrade*

vad det var för förebilder som satt i salen egentligen, sa **Marianne Pile-falk** från Lidköping som var en av deltagarna på symposiet.

Däremot i exempel där en banktjänsteman råkade dela ut en tusenlapp för mycket och som efter det misstaget själv blev återbetalningsskyldig, skulle 80 % lämna tillbaka den överskjutande tusenlappen.

Stora ord

Jag är glad över de äkta engagemang och de kraftiga ambitioner jag sett hos deltagarna. Att verkligen vilja leva upp till det stora ord som vi står för inom idrotten. Stora ord som jag verkligen känner att vi faktiskt kan stå för.

Bengt Wallin

Vågen rullar

Camilla Hagman, projektansvarig för delprojektet "Allas Rätt" gjorde följande refelexion innan hon presenterade studiematerialet "Vågen rullar" som beräknas vara färdigt i augusti.

- *Etik är oerhört lätt om det handlar om hur andra beter sig.*

Vår ambition inom idrotten bör vara att etik skall vara läran om hur vi själva beter oss.

Näbbar och klor

Marita Ulvskog värnade om den svenska idrottsmodellen under paneldebatten under rubriken omvärldens syn på idrotten.

- *I EU ses idrottsklubbarna som företag och inte som föreningar.*

Tillsammans med idrottsrörelsen vill jag slåss med näbbar och klor för att den nordiska idrottsmodellen kan bestå och inte blir tv-industri och ren näringslivsverksamhet.

Fair-play trofen till Wernersson

IFK Göteborgs klubbdirektör, **Thomas Wernersson** tilldelas 1995 års fair play-trofé av Riksidrotts-

förbundet. Juryns motivering:

"I en tid då rasism ökar i samhället. Likaså inom idrotten, är Thomas Wernerssons ett mycket angeläget föredöme. Genom sitt kraftfulla agerande i sann fair-play anda har han visat att idrottsledare genom att aktivt ingripa kan få supportrar att vakna upp och ändra ett oacceptabelt beteende".

Juryn syftar på en händelse då IFK tog emot AIK på Ullevi. Under matchen skanderades nidramsor, främst mot AIK:s **Pascal Simpson**.

Wernersson ingrep via speakern mikrofon och förklarade att deras beteende inte hörde hemma inom idrotten. Ingripandet fick avsedd effekt och effekten varade länge än bara denna match.

Ulvskog erhöll Holmertz Landslag mot våld-tröja

Landslag mot våld medlemmen, simmaren **Anders Holmertz** överlämnade sin landslagströja till **Marita Ulvskog** under etiksymposiet. Ulvskog tog gladeligen på sig denna och behöll den på under debatten "Om världens syn på idrotten".

Största bucklan till bästa kompisen

I Nässjö FF delas priser ut till bästa försvarare, anfallare, nykomling osv vid säsongsavslutning precis som brukligt i många föreningar.

- *Det finaste priset går till den som inte bara utmärkt sig för sina sportsliga prestationer utan som bra medmänniska*, berättar **Arne Sandin**.

Föräldrar som gjort fina insatser får klubbens standar. Nässjö FF har haft denna tradition i sju säsonger vilket givit fina resultat.

Nässjö FF bildades 1985 och är idag en av Smålands största fotbollsförening med 500 aktiva medlemmar och 27 ungdomslag i seriesystemet.

"Reflexioner från symposiet"

"Intressantast var att se hur etik och moral skiljer sig i olika åldersgrupper. Det går inte att säga att så eller så är det."

Mikael Nystedt, 17 år, Lycksels IF, Västerbotten

"Det är meningslöst att tävla om det inte är rent spel."

Inga Arwidsson, Riksidrottsstyrelsen vid tillkännagivandet av 1995 års fair-play pristagare.

"Alla idrotter måste nu gå hem och titta över sin situation och hitta svagheterna. Problemen skiftar från idrott till idrott. Ridsporten har inga värstingar med yttre våld. Men i ridsporten finns däremot tjejmobbing som ger blåmärken på insidan."

Tessie Sjöstedt, och **Karin Mattsson**, Ridsport

"Man kan inte förlåta allt bara för att man vinner."

Tommy Sandlin

"Spännande att överhuvudtaget få vara med i sådan här sammanhang. Det är få förunnat. Jag blev lite imponerad av Marita Ulvskog, att hon kunde så mycket."

Lina Ekegerd, 17, Åsele IK, Västerbotten

"Alla olika Starta vågen aktiviteter runt om i landet visar hur rätt den här satsningen ligger i tiden. Det har inte behövs läggas någon kraft alls på att försöka övertyga folk om att det här är rätt."

Janne Olofsson, ledamot av styrgruppen för Starta Vågen

"Viktigt att idrotten lyfter fram de frågor som vi säger oss stå för och vara duktiga på."

Peder Mathiasson, idrottskonsulent, Gotlands IF

"Roligast var nog att få träffa andra ungdomar och diskutera kring idrottens idéprogram. Hur man skall kunna prestera mera, ha roligt och må bra när man idrottar."

Lina Jacobsson, 19 år, Björklinge BK

Idella ledare guld värda

"Vi måste få ekonomerna som driver dagens elitklubbar att förstå vad de ideella ledarinsatserna är värda för en klubb. De är värda mycket mer än sponsorpengar."

Tommy Sandlin, sparkad Brynäs-tränare

"Intressant att få omvärldens syn på idrotten."

Göran Albrektsson, 29, ungdomstränare i Brynäs

"Ju ärligare du är mot dig själv, desto större chans har du att bli bra. Man måste vara fri och orädd annars lyckas man inte. Det är inte resultatet i sig som är det allra viktigaste utan vad du får ut av din idrott som människa. Även om du aldrig blev världsbäst så ska du inte ångra att du höll på med idrott och vad det gav dig."

Pia Nilsson, förbundskapten, golf

"Jag tycker att Thabos samtal med Paolo Roberto om vad idrotten betytt för honom var bäst."

Tobias Kristiansson, 16 år, Sudrets HC, Gotland

"Det var det bästa jag hört någonsin."

Tommy Sandlin uttalar sig om **Paolo Robertos** inlägg i debatten under programpunkten "Idrott fostran eller..."

"Min önskan är att symbolen för "Starta Vågen" blir vad svanen har blivit för miljön. Att föreningar som genomgått utbildning inom Starta vågen får symbolen och att föreningens verksamhet därmed klassas som god uppfostringsmiljö."

Bengt Wallin, ordf. i styrgruppen för Starta vågen



Verktyslådan

Affisch & Folder som presenterar Starta Vågen satsningen beställs av Karin Eriksson, RF:s Kundservice, tel: 08-605 60 00, fax 08-605 62 00.

Här kan Du även rekvidrera idrottens nya idéprogram "**Idrotten Vill**". 1-20 ex av "Idrotten Vill" erhåller Du kostnadsfritt därefter kostar varje ex 25:-.

Ingen kostnad utgår för folder och affisch. Porto och expeditionsavgift tillkommer dock.

Grafisk manual innehållande disketter med Starta Vågen logon samt information om "Highlights" som är ett hjälpmedel för presentation av Starta Vågen material kan Ni rekvidrera via Åsa Wallin, tel 08-605 61 06.

Kampanjematerial för **Starta Vågen** och **Landslag mot Våld** kan beställas via NeH, tel 0582-146 00.

Boken - Hjälp mot våld kan rekvideras via Fritzes Bokhandel, tel: 08-690 90 90.

Konferensmapp A4-format, vit med Starta Vågen logon kan beställas via Åsa Wallin. Kostnad 5:-/styck.



Nästa nummer ute den
17 april 1996